

NADBISKUPOVA BOŽIĆNA PORUKA

(Zagreb, 1998.)

O Božiću 1998. – u godini Boga Oca – u pripremi na Veliki jubilej godine 2000., istaknuta je poruka: Bog nas ljubi. Bog je naš Otac. Bog Otac darovao nam je svoga jedinorođenoga Sina Isusa Krista. U Isusu Kristu postali smo sinovi i kćeri Božje, a međusobno braća i sestre. Bog nas poziva na ljubav u dvostrukom smjeru: na ljubav prema Bogu i na ljubav prema ljudima, našoj braći i sestrama, jer smo svi sinovi i kćeri Boga Oca. Ta ljubav je sažetak moralnog života vjernika. Ona ima u Bogu svoj početak i završetak.

»U susret Ocu ne možemo ići sami. Trebamo biti u društvu sa svima koji su članovi 'Božje obitelji'. Da bismo se pravo pripremili na Jubilej, trebamo se otvoriti prihvaćanju svake osobe. Svi su naša braća i sestre, jer su sinovi i kćeri istog Oca nebeskoga«, podsjetio nas je Sveti Otac u homiliji na prvu nedjelju došašća ove godine.

O, da bi nas ovaj Božić usmjerio čvrstim i sigurnim koracima prema onoj »civilizaciji ljubavi« o kojoj je u svetoj božićnoj noći godine 1975. proročki govorio papa Pavao VI., a koju je u svojim govorima i porukama sveobuhvatno obradio papa Ivan Pavao II. On poručuje: »Na krizu civilizacije treba odgovoriti civilizacijom ljubavi, utemeljenoj na općim vrednotama mira, solidarnosti, pravednosti i slobode, koje u Kristu nalaze svoje puno ostvarenje« (*Tertio millennio adveniente*, 52).

Podsjećajući da je Isus došao siromasima navješćivati Evanđelje (usp. *Mt 11,5*), Papa želi odlučnije naglasiti povlaštenu opciju Crkve za siromahe i one s rubova društva (usp. *Tertio millennio adveniente*, 51). U tom smislu, razumljiva je hitnost kojom kršćani trebaju upozoriti na prilike u kojima je gaženo ili povrijeđeno dostojanstvo ljudske osobe zbog nepravde ili bijede, ili zbog zahtjeva koji su neostvarivi u okolnostima njihova života. Kristovi vjernici pozvani su promicati civilizaciju ljubavi.

U našoj se Domovini u posljednje vrijeme na više mjesta spominjala šutnja Crkve, i to začudo u mjesecima kad smo još svi pod dubokim dojmovima nezaboravnoga pohoda svetoga oca Ivana Pavla II. Hrvatskoj, u vremenu kada je po njemu tolikim govorima i porukama Crkva progovorila s najvišega svog vrha.

Takav prigovor o šutnji Crkve traži da Crkva jasno kaže o kojim temama želi šutjeti jer nisu pod njezinom neposrednom kompetencijom, a o kojima želi govoriti jer dotiču njezino poslanje. Crkva nije pozvana organizirati ni politički, ni gospodarski život naroda. Stoga se Crkva, slijedeći nauk Drugog vatikanskog koncila i smjernice papâ, ne treba i ne želi svrstati, ni uvući, ni umiješati s bilo kojom političkom strankom. Radi se, naime, o šutnji Crkve kad je riječ o neposrednim političkim svrstavanjima, a o govoru kad su u pitanju etička načela na kojima se temelje socijalne, političke i druge odluke. Crkva je pozvana dati smjernice za orijentiranje kršćanskih zajednica osobito kad je riječ o životu i zaštiti ljudskoga života od začeca pa do naravne smrti, o obitelji, radu, odgoju, školstvu, zdravstvu...

U ovo se vrijeme u našem hrvatskom društvu osjeća potreba za jasno izraženim etičkim načelima jer smo okruženi ponašanjima koja ne dovode u pitanje opstojnost Crkve kao takve, nego opstojnost kršćanskog morala i evanđeoskih vrjednota. Na kraju, takvo ponašanje i praksa dovode u pitanje građanski moral koji je u temeljima svakoga demokratskog društva. U pitanju je politička etika koja dovodi do rizične točke društvenu ravnotežu u našoj mladoj državi.

Imamo u vidu da je hrvatski narod u ovom desetljeću ostvario svoju vjekovnu težnju: hrvatsku državu. Ljubav prema hrvatskome narodu, hrvatskoj državi i svim njezinim građanima potiče nas da odgovorno upozorimo na neke poteškoće, jer ozbiljno uzimamo ono što nam je rekao Papa u splitskoj zračnoj luci: »Zalaganjem svih moguće je nastaviti nimalo laku demokratizaciju društva i njegovih građanskih ustanova.« Imamo u vidu i da je iza nas teško nasljeđe komunističkog režima, zatim nedavni rat sa svojim posljedicama na raznim područjima, te tranzicijski proces koji je izvršen u nepovoljnim ratnim prilikama. Međutim, sve to nas ne oslobađa od odgovornosti pred sadašnjošću i budućnošću.

Kratko rečeno, Crkva ne smije šutjeti jer je u pitanju društveni moral. Nije u pitanju sloboda Crkve, u pitanju je sloboda čovjeka; nije u pitanju budućnost Crkve, u pitanju je budućnost države i društva. To pokazuju mnoge pojave, a ovdje naznačujem neke:

1. U suočavanju pojedinaca i skupina prečesto se sve svodi na odnos prijatelj – neprijatelj, gdje je u prijatelja sve u redu, u neprijatelja ništa ne valja. Onaj tko pobijedi smatra se ovlaštenim da odlučuje samo zato što je pobijedio, ne obazirući se na razloge i argumente drugoga;

2. U međuljudskim odnosima zavladao je zakon mita, koji je dobio tehnički termin provizija. To je postala prava rak-rana koja ruši zakonitost i pravne odnose u našem društvu. Gdje su tu kršćanska načela? Katolik koji daje ili prima mito griješi pred Bogom i ljudima;

3. Pad osjećaja za zakonitost u savjestima i odnosima mnogih građana Hrvatske dovodi do rizične točke pravdu i mir u našoj Domovini. Ugovori se slabo izvršavaju, tako da u gospodarstvu mnogi mnogima duguju. Naše sudstvo kao da ne čini dovoljno u obrani svojih građana, općeg dobra i zakonitosti;

4. U privatizaciji, tzv. društvenih dobara, kao da se išlo u prilog uskog sloja pojedinaca, nekada i pomoću raznih problematičnih povlastica, što bi zbog društvenog zdravlja bilo dobro preispitati s moralnog vidika, došlo je do neproporcionalnog bogaćenja pojedinaca i sve većeg siromašenja srednjeg sloja. Crkva nije protiv bogatstva koje je časno, radom stečeno. Ali ono što se dobilo na drugi način, redovito se ne cijeni i olako otuđuje. U tranziciji došla je u krizu socijalna dimenzija hrvatskog društva i države, što se osobito pokazuje u nezaposlenosti, školstvu, zdravstvu i položaju umirovljenika. A tu najviše trpe naša djeca i mladi, bolesnici i starije osobe;

5. I napokon, u našoj se sredini sve više nameću načini ponašanja iz komunističkog režima. To govori koliko nas je duboko zahvatio taj mentalitet. Interesi pojedinih skupina ili političkih organizacija žele se poistovjetiti s interesom nacije, što može imati negativne posljedice za unutardržavni mir. Često loše djeluju službe nadzora, a kontrole se može bojati samo onaj tko štiti nečiste osobne ili skupne interese. Ne očituje se dovoljna spremnost za transparentnost i suočenje s istinom,

bez obzira na to s koje strane dolazi, već se stvara psihoza neprijateljstva.

Nije ovo vrijeme nezainteresiranosti, šutnje ili mirne neutralnosti. Ovo je vrijeme kad treba poticati i raditi na moralnoj obnovi.

Promicanje mira i pomirenja u hrvatskom društvu i u našoj državi osjećamo kao hitnu zadaću. Kultura dijaloga, usuglašavanja stavova i međusobnog poštivanja neka zavlada u odnosima između pojedinaca i skupina u našem društvu.

Pred naše društvo, ako želi obnovu, postavlja se hitan zadatak novoga pristupa zakonitosti. Odgoj savjesti za zakonitost put je u demokraciju. »Cijena je demokracije velika«, rekao nam je Sveti Otac u Splitu i nastavio: »Novac kojim se plaća ta cijena izrađuje se od plemenitih kovina čestitosti, razboritosti, poštivanja bližnjega, požrtvornosti, strpljivosti. Misliti da se ta cijena može platiti nekim drugim novcem, znači izvrgnuti se opasnosti pada pod stečaj.«

Mi smo dugo bili bez vlastite države te smo dobro razvili osjećaj za nezavisnost i potrebu za vlastitom državom. Međutim, u našem društvu osjeća se nedostatak osjetljivosti za opće dobro, pravednost, odgovornost, društveno poštenje, korektan odnos prema državnim ustanovama... Stoga je potrebno na svim razinama i područjima izgrađivati građanske krjeposti.

U apostolskom pismu o pripremi Jubileja godine 2000. Papa izričito kaže: »Mora se, štoviše, reći da je zauzimanje za pravdu i mir u svijetu kakav je naš, označen tolikim konfliktima i nepodnošljivim

društvenim i ekonomskim nejednakostima, svojstveni oblik pripreme i slavljenja Jubileja« (*Tertio millennio adveniente*, 51).

Ovu poruku, koja je namijenjena u prvom redu vjernicima, pišem pred Božić, blagdan na koji Crkva naviješta »dobroćivost i čovjekoljublje Spasitelja našega, Boga« (*Tit* 3,4). Ta ljubav Božja odgaja nas da razumno, pravedno i pobožno živimo te da revnujemo oko dobrih djela u sadašnjem svijetu iščekujući blaženu nadu i očitovanje slave velikoga Boga i Spasitelja Isusa Krista (usp. *Tit* 2,11-14). Utjelovljenje Sina Božjega objavljuje Božje čovjekoljublje. U Isusu Kristu postali smo sinovi i kćeri zajedničkoga nam Boga Oca. Taj novi odnos i zajedništvo između Boga i ljudi poziva nas i na novi odnos prema čovjeku. Ne treba gubiti nadu. Božje zajedništvo s čovjekom zalog je naše nade. Ima puno razloga za nadu u našem hrvatskom društvu. Vjernike katolike, a posebno naše mlade stručnjake, pozivam na odgovorno i složno zalaganje za opće dobro bez obzira na to u kojim se političkim skupinama nalaze.

Neka božićni dani koji su pred nama budu blagoslovljeno blagdansko vrijeme u kojem ćemo ispitati svoj odnos prema općemu dobru i svoje zauzimanje za najpotrebnije u našoj sredini. Danas s pouzdanjem upiremo pogled u novoga blaženika, mučenika kardinala Alojzija Stepinca. On je živio u teškim vremenima. U tami, bio je pouzdano svjetlo za svoj narod. A sada, kako nam je rekao Sveti Otac u Mariji Bistrici, »svojim ljudskim i duhovnim životnim putem blaženi Alojzije Stepinac svome narodu pruža svojevrsni kompas da bi se znao orijentirati«. Zazivam njegovu hrabrost i mudrost na sve da bi se znali pravo založiti za dobro čovjeka, a na slavu Božju.